

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

III. ÚS 566/2021-27

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Petra Straku (sudca spravodajca) a sudcov Roberta Šorla a Martina Vernarského v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľky [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] zastúpenej advokátom JUDr. Danielom Tarbajom, Zámocká 525/28, Stropkov, proti postupu Okresného súdu Prešov v konaní sp. zn. 13Csp/237/2018 takto

rozhodol:

1. Postupom Okresného súdu Prešov v konaní sp. zn. 13Csp/237/2018 **bolo porušené** základné právo sťažovateľky na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky, čl. 38 ods. 2 Listiny základných práv a slobôd a právo na prejednanie jej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.
2. Sťažovateľke **priznáva** finančné zadosťučinenie **300 eur**, ktoré jej **je** Okresný súd Prešov **povinný** zaplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.
3. Okresný súd Prešov **je povinný** nahradiť sťažovateľke trovy konania **576,12 eur** a zaplatiť ich právnomu zástupcovi sťažovateľky do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.
4. Vo zvyšnej časti ústavnej sťažnosti **nevyhovuje**.

Odôvodnenie:

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľky a skutkový stav veci

1. Ústavný súd uznesením č. k. III. ÚS 566/2021 zo 14. októbra 2021 prijal ústavnú sťažnosť sťažovateľky v celom rozsahu, ktorou sa domáhala vyslovenia porušenia svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), čl. 38 ods. 2 Listiny základných práv a slobôd (ďalej len „listina“) a práva

na prejednanie svojej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“). Tiež navrhuje prikázať okresnému súdu konať, priznať finančné zadosťučinenie 3 000 eur a náhradu trov konania.

2. Z ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že sťažovateľka sa žalobou na okresnom súde domáhala zdržania sa použitia dohody o zrážkach zo mzdy proti žalovanej [REDAKOVANÉ]. Konanie bolo vedené pod sp. zn. 25Csp/148/2017. Z okolností prípadu vyplýva, že sťažovateľka 26. augusta 2015 uzatvorila so žalovanou zmluvu úverovej povahy (zmluva o spotrebiteľskom úvere a zmluva o revolvingovom úvere). Okresný súd rozsudkom z 8. februára 2018 rozhodol v prospech sťažovateľky.

3. Následne si sťažovateľka žalobou doručenou okresnému súdu 15. decembra 2018 uplatnila nárok na priznanie primeraného finančného zadosťučinenia 541,80 eur proti žalovanej [REDAKOVANÉ]. Konanie je vedené pod sp. zn. 13Csp/237/2018. Sťažovateľka z dôvodu nečinnosti okresného súdu podala 3. septembra 2021 sťažnosť adresovanú predsedovi súdu, na ktorú predseda súdu nereagoval. Tiež uviedla, že v konaní nebol vykonaný žiaden procesný úkon a vec nie je právoplatne skončená.

II.

Vyjadrenie okresného súdu a replika sťažovateľky

4. Okresný súd uviedol, že s tvrdeniami sťažovateľky nesúhlasí a považuje ich za nedôvodné. Tiež uviedol, že sťažovateľka iniciovala na okresnom súde 18 samostatných súdnych konaní, v ktorých sa domáha obdobných nárokov proti dodávateľom. Okresnému súdu sa podanie ústavnej sťažnosti sťažovateľky javí ako „*samoúčelné podanie za účelom dosiahnutia zisku*“. Tiež spochybňuje samotný význam sporu pre sťažovateľku, ktorý zakladá zjavný nepomer k výške požadovaného finančného zadosťučinenia.

5. Sťažovateľka v replike uviedla, že vec ma pre ňu význam, pretože rešazenie úverov je výsledkom obchodnej politiky a nekalých praktík dodávateľa. Podľa názoru sťažovateľky účelom súdneho konania je prispieť k eliminácii nekalých praktík. Podľa nej okresný súd disponoval všetkými podkladmi a nič mu nebránilo vo veci rozhodnúť.

III.

Posúdenie dôvodnosti ústavnej sťažnosti

6. Sťažovateľka namieta, že postupom okresného súdu došlo k porušeniu jej základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, čl. 38 ods. 2 listiny a práva na prejednanie jej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

7. Podľa čl. 48 ods. 2 ústavy: „*Každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prietáhov...*“ Podľa čl. 38 ods. 2 listiny: „*Každý má právo, aby jeho vec bola prerokovaná verejne, bez zbytočných prietáhov...*“ Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru: „*Každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo o oprávnenosti akéhokolvek trestného obvinenia proti nemu.*“

8. Ústavný súd vo vzťahu k čl. 48 ods. 2 ústavy už rozhodol, že formuláciou uvedenou v čl. 48 ods. 2 ústavy ústavodarca v základnom právnom predpise Slovenskej republiky vyjadril zhodu zámerov vo sfére práva na prerokovanie vecí bez zbytočných prietáhov s právnym režimom súdnej ochrany podľa dohovoru (II. ÚS 71/97). Z uvedeného dôvodu preto v obsahu týchto práv (čl. 48 ods. 2 ústavy, čl. 38 ods. 2 listiny a čl. 6 ods. 1 dohovoru) nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (IV. ÚS 195/07).

9. Účelom základného práva na prerokovanie vecí bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia všeobecného súdu. K odstráneniu tohto stavu dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu (IV. ÚS 221/04). Porušenie základného práva na prerokovanie vecí bez zbytočných prietáhov sa skúma s ohľadom na okolnosti prípadu z pohľadu (i) právnej a faktickej zložitosti vecí, (ii) správania účastníka a (iii) postupu súdu (I. ÚS 41/02). Okrem toho sa prihliada aj na význam sporu pre účastníkov [II. ÚS 32/02, obdobne rozsudok Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) zo 16. 12. 2003 vo veci Záborský a Šmáriková proti Slovenskej republike, sťažnosť č. 58172/00].

10. Sťažovateľka sa v konaní domáhala zaplata prumeraného finančného zadostučinenia 541,80 eur z dôvodu satisfakcie za porušenie jej spotrebiteľských práv, ktoré bola nútená brániť v základnom konaní (o zdržanie sa použitia dohody o zrážkach zo mzdy). Ústavný súd k predmetu sporu uvádza, že vec je po skutkovej a právnej stránke jednoduchá, pretože okresný súd v základnom konaní posúdil sporné skutočnosti a jeho úlohou bolo posúdiť len otázku satisfakcie.

11. V správaní sťažovateľky ústavný súd nezistil také skutočnosti, ktoré by prispeli k celkovej dĺžke konania. Ústavný súd zohľadnil aktivitu sťažovateľky pri upozornení predsedu okresného súdu na zbytočné prietahy v konaní (3. septembra 2021). Ústavný súd žiadnym spôsobom nespochybňuje význam sporu pre sťažovateľku. Sťažovateľka si ako žalobkyňa uplatnila nárok za porušenie jej spotrebiteľských práv, ktoré jej zákon priznával (§ 3 ods. 5 zákona č. 250/2007 Z. z. o ochrane spotrebiteľa a o zmene zákona Slovenskej národnej rady č. 372/1990 Zb. o priestupkoch v znení neskorších predpisov). Ústavný súd tu poznamenáva, že tieto práva by nevznikli, ak by im nekorešpondovala nekalá obchodná praktika zo strany žalovaného dodávateľa. Inštitút relutárnej satisfakcie má strana sporu priamo k dispozícii a je spôsobilé ponúknuť sťažovateľke nápravu.

12. Ústavný súd následne posudzoval celkovú dĺžku rozhodovania od doručenia žaloby okresnému súdu 17. decembra 2018, teda obdobie v trvaní viac ako štyroch rokov. Z vyjadrenia okresného súdu vyplynulo, že v konaní bol vyhlásený rozsudok 19. októbra 2021 a následne bol rozsudok stranám sporu doručený 2. novembra 2021. Okresný súd rozsudkom z 19. októbra 2021 priznal sťažovateľke primeranú satisfakciu 100 eur a v prevyšujúcej časti žalobu zamietol. Sťažovateľka proti rozsudku okresného súdu podala odvolanie 9. novembra 2021.

13. Ústavný súd v súvislosti s rozhodovacou činnosťou ESLP uvádza, že aj napriek tomu, že sťažovateľka podala ústavnú sťažnosť v čase, keď už bolo v konaní vyhlásené rozhodnutie okresného súdu (19. októbra 2021), dôležitým faktorom je, že toto jej nebolo do podania ústavnej sťažnosti (4. októbra 2021) doručené, teda nenadobudlo právoplatnosť (rozsudok ESLP z 23. novembra 2010 vo veci Zarembová proti Slovenskej republike, sťažnosť č. 7908/07, rozsudok

ESLP z 21. decembra 2010 vo veci Sirotnák proti Slovenskej republike, sťažnosť č. 30633/06). Rozsudok okresného súdu bol sťažovateľke doručený (2. novembra 2021).

14. Ústavný súd konštatuje, že zbytočné prietahy v konaní boli zapríčinené nečinnosťou okresného súdu. Dĺžka konania, ktorú súd posudzoval, predstavovala viac ako štyri roky na jednom stupni konania, čo je už v okolnostiach jednoduchej veci ústavne neakceptovateľná doba (na porovnanie rozsudok ESLP z 20. júna 2006 vo veci Obluk proti Slovenskej republike, sťažnosť č. 69484/01).

15. Ústavný súd zohľadnil podanie sťažnosti predsedovi dotknutého súdu, no proces odstraňovania zbytočných prietahov mohla sťažovateľka iniciovať aj skôr. Sťažovateľka podala sťažnosť predsedovi súdu (3. septembra 2021) a ústavnú sťažnosť podala po 31 dňoch (4. októbra 2021). Z rozhodovacej činnosti ústavného súdu, ako aj ESLP rozhodnutie o sťažnosti nemôže byť ani podkladom na náhradu škody spôsobenej porušením tohto práva (obdobne rozhodovacia činnosť ústavného súdu sp. zn. III. ÚS 69/07, II. ÚS 119/07, rozsudok ESLP z 12. 6. 2012 vo veci Ištván a Ištvánová proti Slovenskej republike, sťažnosť č. 30189/07), preto sťažnosť predsedovi súdu považoval len ako jednu z okolností prípadu.

16. Okresný súd vo vyjadrení dĺžku konania ospravedlňoval zaťaženosťou súdneho oddelenia a práceneschopnosťou zákonného sudcu. Ústavný súd už viackrát vyslovil, že problémy systémovej povahy pri správe súdnictva bez ohľadu na to, ktorý zo štátnych orgánov za ne zodpovedá, nemôžu byť dôvodom neuznania základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov a nezbavujú Slovenskú republiku zodpovednosti za prietahy (II. ÚS 481/2017).

17. Ústavný súd k nepriaznivej pandemickej situácii (COVID-19) už vyslovil, že pandemická situácia je objektívnou prekážkou brániacou skončeniu veci (III. ÚS 287/2020, III. ÚS 57/2022). Avšak dodáva, že aj v čase pandémie musia byť chránené základné ľudské práva a slobody, a preto ani nepriaznivá epidemiologická situácia nemôže ohroziť právne záruky sťažovateľa na právoplatne rozhodnutie veci (III. ÚS 573/2021).

18. Dĺžka konania, ktorú ústavný súd posudzoval, predstavovala viac ako štyri roky. Ústavný súd v okolnostiach veci preto vyslovil porušenie uplatnených práv sťažovateľky. Keďže vo veci sťažovateľky už bolo okresným súdom rozhodnuté (19. októbra 2021), ústavný súd nepovažoval za opodstatnené vysloviť príkaz okresnému súdu vo veci konať.

IV.

Primerané finančné zadosťučinenie a náhrada trov konania

19. Sťažovateľka sa domáhala aj finančného zadosťučinenia 3 000 eur. Jeho cieľom je dovršenie ochrany porušeného základného práva v prípadoch, v ktorých sa zistilo, že k porušeniu došlo spôsobom, ktorý vyžaduje poskytnutie vyššieho stupňa ochrany (IV. ÚS 210/04). Ústavný súd posudzoval dĺžku konania pred okresným súdom (viac ako štyri roky), predmet sporu (541,80 eur), správanie sťažovateľky a význam sporu pre sťažovateľku. Ústavný súd vytýka sťažovateľke, že ústavnú sťažnosť podala na poslednú chvíľu a na zbytočné prietahy v konaní okresný súd neupozornila skôr. Deklarovanie porušenia základných práv a náhrada trov konania implicitne zahrňujú aj satisfakčný prvok (III. ÚS 336/2021). Ústavný súd na dovršenie nápravy (čl. 127 ods. 3 ústavy) považoval za spravodlivú finančnú satisfakciu 300 eur.

20. Sťažovateľka má nárok na náhradu trov právneho zastúpenia za 3 úkony právnej služby vykonané v roku 2021 (prevzatie, príprava zastúpenia, podanie ústavnej sťažnosti a repliky) v sume trikrát po 181,17 eur, režijný paušál v sume trikrát po 10,87 eur. Celková hodnota náhrady trov právneho zastúpenia tak predstavuje sumu 576,12 eur (§ 1 ods. 3, § 11 ods. 3 a § 16 ods. 3 vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov).

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 12. apríla 2022

Peter Straka
predseda senát